

ТИПОВА ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПРАНТУРИ

Спеціальність 25.00.03 – державна служба

ТЕМА 1. Державна служба як публічно-правовий інститут

Соціальна обумовленість виникнення державної служби. Залежність її від суспільно-політичного устрою і типу держави. Державна служба як інститут служіння інтересам народу, суспільства й держави. Основні напрями реформування державної служби України, джерела законодавства про державну службу.

ТЕМА 2. Теоретичні засади державної служби в Україні

Поняття державної служби. Завдання державної служби. Функції державної служби, їх класифікація та характеристика. Принципи державної служби. Види державної служби.

ТЕМА 3. Теоретичні засади служби в органах місцевого самоврядування в Україні

Поняття служби в органах місцевого самоврядування. Завдання служби в органах місцевого самоврядування. Функції служби в органах місцевого самоврядування, їх класифікація та характеристика. Принципи служби в органах місцевого самоврядування.

ТЕМА 4. Управління державною службою

Завдання та принципи управління державною службою. Державна служба як об'єкт управління. Система органів управління державною службою та їх повноваження. Правовий статус Головного управління державної служби України.

ТЕМА 5. Посади та посадові особи державної служби

Посада як первинна структурна одиниця державного органу та органу місцевого самоврядування. Посада державної служби як первинна структурна одиниця державного органу та органу місцевого самоврядування. Поняття “державний службовець”, “службовець органу місцевого самоврядування”. Види державних службовців в Україні. Види службовців органів місцевого самоврядування в Україні. Державні службовці і політичні діячі: співвідношення правового статусу. Поняття та особливості статусу посадової особи.

ТЕМА 6. Поняття, структура і зміст правового статусу державних службовців

Правовий статус державних службовців: поняття і структура. Права й обов'язки державних службовців. Обмеження і заборони для державних службовців. Етичні вимоги на державній службі. Гарантії для державних службовців.

ТЕМА 7. Поняття, структура і зміст правового статусу посадових осіб місцевого самоврядування

Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування: поняття і структура. Права й обов'язки посадових осіб місцевого самоврядування. Обмеження і заборони для посадових осіб місцевого самоврядування. Етичні вимоги на службі в органах місцевого

самоврядування. Гарантії для посадових осіб місцевого самоврядування.

ТЕМА 8. Проходження служби в державних органах та органах місцевого самоврядування

Поняття та сутність проходження державної служби та служби в органах місцевого самоврядування. Умови вступу на державну службу. Умови вступу на службу в органах місцевого самоврядування. Призначення на посади державної служби. Призначення на посади в органи місцевого самоврядування. Кадровий резерв на посади державної служби в органах місцевого самоврядування. Конкурс на заміщення посад державної служби та служби в органах місцевого самоврядування. Випробувальний термін на заміщення посад державної служби та служби в органах місцевого самоврядування. Порядок присудження рангів державним службовцям та службовцям органів місцевого самоврядування.

Організація і порядок проведення атестації державних службовців і службовців органів місцевого самоврядування. Підстави припинення службових відносин у державних органах місцевого самоврядування. Відставка як форма припинення службових відносин.

ТЕМА 9. Юридична відповідальність державних службовців та службовців органів місцевого самоврядування

Загальна характеристика юридичної відповідальності державних службовців та службовців органів місцевого самоврядування. Поняття та підстави кримінальної відповідальності державних службовців та службовців органів місцевого самоврядування. Поняття та підстави адміністративної відповідальності державних службовців та службовців органів місцевого самоврядування. Поняття та підстави дисциплінарної відповідальності державних службовців та службовців органів місцевого самоврядування. Поняття та підстави цивільно-правової відповідальності державних службовців органів місцевого самоврядування.

ТЕМА 10. Кадрова політика на державній службі

Сутність кадрової політики на державній службі. Предмет і суб'єкт кадрової політики. Правовий режим кадрової політики. Сучасна кадрова політика в Україні. Поняття, мета й умови професійної підготовки державних службовців. Система підвищення кваліфікації державних службовців

ТЕМА 11. Державна кадрова політика в регіоні України

Поняття державної кадрової політики в регіоні. Кадровий потенціал органів державної влади і місцевого самоврядування в регіоні України та його розвиток. Поняття механізму формування та реалізації державної кадрової політики в регіоні України. Правове забезпечення державної кадрової політики в регіоні.

ТЕМА 12. Кадрові технології на державній службі

Поняття, структура і функції кадрових технологій. Професійна орієнтація в управлінні персоналом державної служби. Відбір персоналу як кадрова технологія.

Адаптація персоналу та її особливості на державній службі. Технології оцінки персоналу. Технології управління кар'єрою персоналу. Формування системи кадрового резерву державної служби та служби в органах місцевого самоврядування.

ТЕМА 13. Адміністративно-політична еліта і державна служба в системі владних відносин

Поняття адміністративно-політичної еліти, її ознаки і соціальний статус. Інститути демократії, політична еліта і професійна державна служба: взаємообумовленість і взаємодія. Адміністративно-політична еліта сучасної України. Передумови формування адміністративно-політичної еліти.

ТЕМА 14. Перспективи розвитку державної служби в Україні

Еволюція розвитку державної служби в Україні. Уроки реформування державної служби в Україні. Правове забезпечення процесів реформування державної служби. Адаптація інституту державної служби до стандартів ЄС. Пріоритетні напрями розвитку інституту державної служби в Україні.

СПИСОК

рекомендованої літератури

1. Воронько О. А. Керівні кадри: державна політика та система управління / О. А. Воронько. – К. : Вид-во УАДУ, 2000. – 150 с.
2. Гончарук Н. Т. Керівний персонал у сфері державної служби України: формування та розвиток : монографія / Н. Т. Гончарук ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2007. – 238 с.
3. Державна виконавча влада в Україні: формування та функціонування. – К. : Вид-во УАДУ, 2000. – Ч. I. – 219 с. ; Ч. II. – 308 с.
4. Державна кадрова політика: теоретико-методологічне забезпечення : монографія / В. М. Олуйко, В. М. Рижих, І. Г. Сурай та ін. ; за заг. ред. В. М. Олуйка ; НАДУ при Президентові України. – К. : НАДУ, 2008. – 418 с.
5. Державна служба: організаційно-правові основи і шляхи розвитку / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К. : Ін-Юре, 1999. – 273 с.
6. Державне управління в Україні: наукові, правові, кадрові та організаційні засади : навч. посіб. / за заг. ред. Н. Р. Нижник, В. М. Олуйка. – Львів : “Львів. політехніка”, 2002. – 352 с.
7. Державне управління та державна служба : словник-довідник / О. Ю. Оболенський (уклад.) ; Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана. – К. : КНЕУ, 2005. – 480 с.
8. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К. : Факт, 2003. – 384 с.
9. Державний службовець в Україні (пошук моделі) / за заг. ред. Н. Р. Нижник. – К. : Ін-Юре, 1998. – 264 с.
10. Дубенко С. Д. Державна служба в Україні : навч. посіб. / С. Д. Дубенко. – К. : Вид-во УАДУ, 1998. – 168 с.
11. Дубенко С. Д. Державна служба і державні службовці в Україні : навч. посіб. /

С. Д. Дубенко. – К. : Ін-Юре, 1999. – 308 с.

12. Кадрова політика і державна служба : конспект лекцій / уклад. В. М. Сороко ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. – К. : НАДУ, 2009. – 103 с.

13. Козаков В. М. Соціально-ціннісні засади державного управління в Україні : монографія / В. М. Козаков ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. – К. : НАДУ, 2007. – 284 с.

14. Колесніков Б. П. Кадрові служби органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні : монографія / Б. П. Колесніков, І. Г. Батраченко ; Донецьк. держ. ун-т упр., Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. – Донецьк : Норд-Прес, 2006. – 136 с.

15. Колісніченко Н. М. Державна служба в Європейському Союзі. Європеїзація та розвиток державної служби в Україні : навч. посіб. / Н. М. Колісніченко ; за заг. ред. М. Бойцуна, О. Рудіка, Я. Мудрого ; М-во освіти і науки України, НАДУ при Президентіві України, Одес. регіон. ін-т держ. упр., ун-т Лондон Метрополітен (Великобританія). – К. : Міленіум, 2009. – 247 с.

16. Коліушко І. Б. Виконавча влада і проблеми адміністративної реформи в Україні / І. Б. Коліушко. – К., 2002. – 196 с.

17. Колодій А. М. Державне будівництво та місцеве самоврядування : навч. посіб. / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – 304 с.

18. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-вр : за станом на 04 лют. 2011 р. [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0&p=1307359376863318>. – Назва з екрану.

19. Крюков О. І. Політико-управлінська еліта України як чинник державотворення : монографія / О. І. Крюков ; за наук. ред. Е. А. Афоніна. – К. : Вид-во НАДУ, 2006. – 250 с.

20. Механізми професіоналізації органів місцевого самоврядування в контексті забезпечення сталого розвитку територіальної громади : наук. розробка / О. І. Сушинський, А. О. Каляєв, І. О. Дробот, О. Г. Сидорчук ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, упр. орг. фундамент. та приклад. дослідж., Львів. регіон. ін-т держ. упр. – К. : НАДУ, 2009. – 61 с.

21. Нижник Н. Р. Державний службовець в Україні: удосконалення підвищення кваліфікації (організаційно-правовий аспект) : монографія / Н. Р. Нижник, В. М. Олуйко, В. А. Яцюк. – Львів : “Львів. Політехніка”, 2003. – 300 с.

22. Нижник Н. Р. Системний підхід в організації державного управління : навч. посіб. / Н. Р. Нижник, О. А. Машков. – К. : Вид-во УАДУ, 1998. – 160 с.

23. Оболенський О. Ю. Державна служба : підручник / О. Ю. Оболенський. – К. : КНЕУ, 2006. – 472 с.

24. Озірська С. М. Системи державної служби в європейських країнах: Велика Британія, Російська Федерація, Україна, Французька Республіка : наук.-аналіт. дослідж. / С. М. Озірська, Ю. Д. Полянський. – К. : Вид-во УАДУ, 1997. – 207 с.

25. Олуйко В. М. Кадри в регіоні України: становлення та розвиток : монографія / за заг. ред. Н. Р. Нижник, Г. І. Лелікова. – К. : Наук. світ, 2001. – 236 с.

26. Органи державної влади в Україні: структура, функції та перспективи розвитку : навч. посіб. / кол. авт. : Н. Р. Нижник, С. Д. Дубенко, Н. Г. Плахотнюк та ін. ; за заг. ред. Н. Р. Нижник. – К. : ЗАТ “Нічлава”, 2003. – 288 с.

27. Петришин А. В. Государственная служба. Историко-теоретические предпосылки, сравнительно-правовой и логико-понятийный анализ / А. В. Петришин. – Харків : Факт, 1997. – 168 с.

28. Пірен М. І. Конфлікти в системі управлінської взаємодії: шляхи розв’язання та

попередження : навч. посіб. / М. І. Пірен, В. А. Ребкало ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, каф. держ. політики та упр. політ. процесами. – К. : НАДУ, 2009. – 95 с.

29. План модернізації державного управління: пропозиції щодо приведення державного управління та державної служби України у відповідність із принципами і практиками демократичного урядування : наук.-практ. посіб. / А. Вишневський (кер. авт. кол.), В. Афанасьєва, Р. Гекалюк та ін. ; за заг. ред. Т. Мотренка ; Голов. упр. держ. служби України. – К. : Центр адапт. держ. служби до стандартів ЄС, 2010. – 396 с.

30. Про державну службу : закон України від 16.12.1993 № 3723-ХІІ : за станом на 01 лип. 2011 р. [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3723-12&p=1307359376863318>. – Назва з екрану.

31. Про засади запобігання і протидії корупції : закон України від 07.04.2011 № 3206-VI [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3206-17&p=1307359376863318>. – Назва з екрану.

32. Про затвердження Загальних методичних рекомендацій щодо проведення щорічної оцінки виконання державними службовцями покладених на них обов'язків і завдань : наказ Головного управління державної служби України від 31.05.2002 № 39 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.guds.gov.ua/document/>. – Назва з екрану.

33. Про затвердження Загального порядку проведення іспиту кандидатів на заміщення вакантних посад державних службовців : наказ Головного управління державної служби України, Української Академії державного управління при Президентові України від 10.05.2002 № 30/84 : зі змін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Назва з екрану.

34. Про затвердження наукової програми дослідження розвитку державної служби та вдосконалення кадрового забезпечення державного управління : постанова Кабінету Міністрів України від 08.08.2001 № 953 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Назва з екрану.

35. Про затвердження Положення про порядок стажування у державних органах : постанова Кабінету Міністрів України від 01.12.1994 № 804 : зі змін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Назва з екрану.

36. Про затвердження Положення про проведення атестації державних службовців : постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2000 № 1922 : зі змін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Назва з екрану.

37. Про затвердження Положення про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування : постанова Кабінету Міністрів України від 07.08.2010 № 564 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Назва з екрану.

38. Про затвердження Положення про формування кадрового резерву для державної служби : постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2001 № 199 : зі змін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Назва з екрану.

39. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на заміщення вакантних посад державних службовців : постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2002 № 169 : зі змін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Назва з екрану.

40. Про затвердження Типового положення про кадрову службу органу виконавчої влади : постанова Кабінету Міністрів України від 02.08.1996 № 912 : зі змін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Назва з екрану.

41. Про затвердження Типового положення про проведення атестації посадових осіб місцевого самоврядування : постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2001 № 1440 : зі змін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Назва з екрану.

42. Про заходи щодо підвищення ефективності діяльності органів державної виконавчої служби : постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2002 № 1087 : зі змін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. – Назва з екрану.

43. Про Комплексну програму підготовки державних службовців : указ Президента України від 09.11.2000 № 1212/2000 // Урядовий кур'єр. – 2000. – 6 груд.

44. Про місцеве самоврядування в Україні : закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР : за станом на 12 бер. 2011 р. [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=280%2F97-%E2%F0&p=1307359376863318>. – Назва з екрану.

45. Про місцеві державні адміністрації : закон України від 09.04.1999 № 586-XIV : за станом на 19 трав. 2011 р. [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=586-14&p=1307359376863318>. – Назва з екрану.

46. Про службу в органах місцевого самоврядування : закон України від 07.06.2001 № 2493-III : за станом на 01 січ. 2011 р. [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2493-14&p=1307359376863318>. – Назва з екрану.

47. Про Стратегію реформування системи державної служби в Україні : указ Президента України від 14.04.2000 № 599 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 16. – С. 665.

48. Проходження служби в органах місцевого самоврядування в Україні : навч.-метод. посіб. для підготов. магістрів за спец. 8.150001 “Держ. служба” / уклад. : М. М. Білинська, І. Г. Сурай, Н. О. Васюк ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – К. : НУБіП України, 2010. – 91 с.

49. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / А. В. Кірмач, В. К. Тимошук, М. В. Фігель та ін. ; за заг. ред. В. П. Тимошука, А. М. Школика ; Центр політико-правових реформ. – К. : Конус-Ю, 2007. – 735 с.

50. Рачинський А. П. Керівник у державних інституціях : навч.-метод. матеріали / А. П. Рачинський ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, каф. держ. упр. і менедж. – К. : НАДУ, 2009. – 75 с.

51. Розвиток людського ресурсу – основа національної безпеки України : монографія / М. І. Мельник (кер. авт. кол.), Ю. В. Бакаєв, В. М. Вакулич та ін. ; за заг. ред. М. І. Мельника ; Рада нац. безпеки і оборони України, Ін-т пробл. нац. безпеки, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К., 2007.

52. Рудакевич М. І. Професійна етика державних службовців: теорія і практика формування в умовах демократизації державного управління : монографія / М. І. Рудакевич. – Тернопіль : Астон, 2007. – 398 с.

53. Сороко В. М. Діяльність публічної адміністрації з надання послуг українському суспільству : монографія / В. М. Сороко, А. В. Вишневський, О. Г. Рогожин ; за наук. ред. Ю. А. Привалова ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2007. – 178 с.

54. Сучасна управлінська еліта в Україні: якісні характеристики, шляхи та методи підготовки : монографія / за ред. М. І. Пірен, В. А. Ребкала. – К, 2003. – 180 с.
55. Цветков В. В. Державне управління: основні фактори ефективності (політико-правовий аспект) / В. В. Цветков. – Харків : Право, 1996. – 163 с.
56. Шпекторенко І. В. Професійна мобільність державного службовця : монографія / І. В. Шпекторенко ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. – Дніпро-петровськ : Монолит, 2009. – 242 с.
57. Якубовський О. П. Кадри, еліта, лідерство в державному управлінні : навч.-метод. посіб. / О. П. Якубовський, Л. Л. Приходченко / за заг. ред. О. П. Якубовського. – Одеса : ОФ УАДУ, 2001. – 172 с.